

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ**

ФАКУЛЬТЕТ ЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ

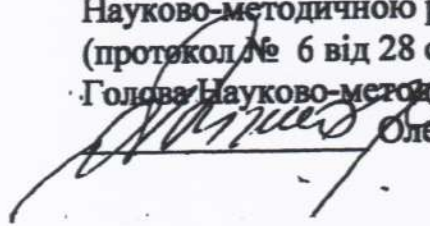
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою

(протокол № 6 від 28 серпня 2024 р.)

Голова Науково-методичної ради

Олександр ПИЖОВ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРАВОВІ ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ МЕНЕДЖЕРІВ

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

спеціальність: 073 Менеджмент

спеціалізація/ освітньо-професійна програма: Менеджмент у спортивній діяльності

код дисципліни в освітньо-професійній програмі: ОК.ЦС 14

мова навчання: українська

РОЗРОБНИК:

Пижов Олександр Михайлович, доктор філософії з галузі знань «Право»,
доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін, opyzhov@uni-sport.edu.ua

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою соціально-гуманітарних дисциплін

(засідання кафедри від 26 серпня 2024 р., протокол № 10)

Завідувач кафедри _____ професор Василь КОЗЬМА

ПОГОДЖЕНО:

Начальник

навчально-методичного відділу _____ Ольга Д'ЯЧЕНКО

Начальник відділу забезпечення

якості вищої освіти _____ Сергій ПОПОВИЧ

Анотація навчальної дисципліни. «Правові основи діяльності менеджерів» – це навчальна дисципліна, яка вбирає в себе вивчення таких складних категорій, як право, правовідносини, суб'єкти права, юридична відповідальність, джерела права, підприємницька діяльність, суб'єкти підприємницької діяльності, недобросовісна конкуренція у підприємницькій діяльності тощо. Студенти Національного університету фізичного виховання і спорту України напряму підготовки «Менеджмент у спортивній діяльності» мають добре уявляти собі правовий статус менеджера, основні юридичні терміни та поняття в діяльності менеджера, а також особливості вітчизняного законодавства щодо діяльності менеджера. Діяльність менеджера як керівника, організатора, адміністратора підприємства, установи, організації незалежно від форми права власності і галузі, до якої відноситься ця структура за видом та характером діяльності, в процесі виконання професійних обов'язків потребує використання (застосування) правового інструментарію. Таким чином, придбання необхідних теоретичних знань з навчальної дисципліни «Правові основи діяльності менеджерів» має вкрай важливе значення та знадобляться не тільки в професійній діяльності, а й в процесі спілкування з іншими людьми в суспільстві.

Abstract of the academic discipline. "Legal foundations of managers' activities" is an academic discipline that includes the study of such complex categories as law, legal relations, subjects of law, legal responsibility, sources of law, entrepreneurial activity, subjects of entrepreneurial activity, unfair competition in entrepreneurial activity, etc. Students of the National University of Physical Education and Sports of Ukraine in the field of training "Management in sports activities" should have a good idea of the legal status of a manager, the main legal terms and concepts in the activities of a manager, as well as the features of domestic legislation regarding the activities of a manager. The activities of a manager as a leader, organizer, administrator of an enterprise, institution, organization, regardless of the form of ownership and the industry to which this structure belongs by type and nature of activity, in the process of performing professional duties requires the use (application) of legal tools. Thus, acquiring the necessary theoretical knowledge in the academic discipline "Legal Foundations of Managerial Activities" is extremely important and will be useful not only in professional activities, but also in the process of communicating with other people in society.

Метою навчальної дисципліни є: формування у здобувача вищої освіти високого рівня юридичної обізнаності, правосвідомості, засвоєння студентами основних теоретичних положень і понять національного права, розуміння ними чинного законодавства, вміння орієнтуватися у сучасному правовому полі, що допоможе підвищити якість та ефективність роботи у сфері управлінської діяльності.

Перелік компетентностей, які формуються під час вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми «Менеджмент у спортивній діяльності» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за предметною спеціальністю 073 «Менеджмент»

Шифр	Компетентності
Інтегральна компетентність	
Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.	
Загальні компетентності (ЗК)	
ЗК1	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК4	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
ЗК15	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	
ФК6	Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.
ФК13	Розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності.

Обсяг навчальної дисципліни – 6 кредитів ЄКТС, які розподіляються у годинах:

Форми навчання	Види навчальних занять				Самостійна робота	Разом
	лекції	лабораторні	практичні	семінарські		
Денна	20	0	52	0	108	180
Заочна	4	0	24	0	152	180

Статус навчальної дисципліни: обов'язкова.

Передумовою для вивчення навчальної дисципліни є успішне опанування програми з основ правознавства для учнів загальноосвітніх навчальних закладів.

Програма навчальної дисципліни

Тематичний план навчальної дисципліни

Номер і назва теми	Кількість годин							
	денна форма навчання				заочна форма навчання/повторний курс			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л.	прак.	с.р.		л.	прак.	с.р.
Тема 1. Право як регулятор суспільних відносин	10	2	2	6	10	-	-	10
Тема 2. Правове регулювання роботи з людськими ресурсами	10	2	2	6	10	2	-	8
Тема 3. Правові основи менеджменту персоналу	10	2	2	6	10	2	-	8
Тема 4. Правові основи управлінської діяльності	10	2	2	6	10	-	-	10
Тема 5. Правовий статус менеджера організацій	10	2	2	6	10	-	2	8
Тема 6. Поняття, ознаки та види прав менеджера	10	2	2	6	10	-	2	8
Тема 7. Соціальні права менеджера	10	2	2	6	10	-	2	8
Тема 8. Адміністративний захист соціальних прав менеджера	10	2	2	6	10	-	2	8
Тема 9. Судовий захист соціальних прав менеджера	10	2	2	6	10	-	2	8
Тема 10. Міжнародний захист соціальних прав менеджера	10	2	2	6	10	-	2	8
Тема 11. Особливості регулювання правовідносин у сфері спорту в Україні	10	-	4	6	10	-	2	8
Тема 12. Нормативно-правова база фізичної культури і спорту	10	-	4	6	10	-	-	10
Тема 13. Суб'єкти та об'єкти спортивних правовідносин	10	-	4	6	10	-	-	10
Тема 14. Документальне юридичне забезпечення	10	-	4	6	10	-	2	8

діяльності фізкультурно-спортивних організацій								
Тема 15. Правова характеристика діяльності спортивних менеджерів	10	-	4	6	10	-	2	8
Тема 16. Документальне забезпечення праці спортивного менеджера	10	-	4	6	10	-	2	8
Тема 17. Правовий аспект відповідальності менеджера	10	-	4	6	10	-	2	8
Тема 18. Посадова інструкція менеджера спортивного клубу	10	-	4	6	10	-	2	8
Всього годин	180	20	52	108	180	4	24	152

Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Право як регулятор суспільних відносин. Природа права. Способи та форми вияву права в соціальному житті. Функції права. Загально-соціальні функції (гуманістична, організаторсько-управлінська, інформаційна, ідеологічно-виховна, пізнавальна). Спеціальні юридичні функції (регулятивна (статична і динамічна), регулятивно-статична, регулятивно-динамічна, охоронна. Принципи права – закріплені у праві вихідні нормативно-керівні положення, що характеризують його зміст, основи, зазначенні в ньому закономірності суспільного життя (загальнолюдські, типологічні, конкретно-історичні, галузеві й міжгалузеві). Форми права (юридичні норми регулюють поведінку учасників суспільних відносин. Задля цього вони мають бути відомими, виявленими зовні, вираженими у певних формах (джерелах). Джерела права: правовий звичай, правовий прецедент, релігійно-правові норми, нормативний договір, міжнародно-правовий акт, нормативно-правовий акт, закони, підзаконні нормативно-правові акти. Цінність права як соціального явища.

Тема 2. Правове регулювання роботи з людськими ресурсами. Основні характеристики кадрового адміністрування та аспекти управління персоналом (техніко-технологічний; організаційно-економічний; правовий; соціально-психологічний; педагогічний). Правовий аспект управління персоналом на основі міжнародного законодавства та трудового права України. Регулювання трудових відносин (трудоий договір). Сутність трудового договору та його терміни. Правове регулювання роботи з людськими ресурсами здійснюється на основі державного, адміністративного і трудового права. Трудове право регламентує такі питання взаємин працівника та роботодавця, як: діяльність профспілкових органів, колективні й трудові договори, заробітну плату, робочий час, час відпочинку, охорону праці, забезпечення трудової дисципліни, професійного навчання, вирішення трудових конфліктів і спорів тощо.

Тема 3. Правові основи менеджменту персоналу. Особливості галузей права в регулюванні управління персоналом. Норми конституційного, адміністративного і трудового права в управлінні персоналом. Трудове законодавство України про дисципліну і дисциплінарну відповідальність працівників перед організацією. Матеріальна відповідальність працівників. Правові основи наймання працівників і службовців, проходження служби, організації праці, звільнення з роботи. Система підготовки прийняття на роботу. Опис робочого місця; посадова інструкція як різновид правового акта. Атестація робочих місць за умовами праці.

Тема 4. Правові основи управлінської діяльності. Загальноправові основи управлінської діяльності (система законодавства, принципи нормотворчості, правовідносини, структура правовідносин). Конституційні основи управлінської діяльності (конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина, правовий статус органів влади). Норми міжнародного і національного права як правова основа управлінської діяльності (міжнародно-

правові акти у сфері управлінської діяльності). Адміністративно-правові основи управлінської діяльності. Фінансово-правові основи управлінської діяльності. Цивільно-правові основи управлінської діяльності.

Тема 5. Правовий статус менеджера організацій. Загальна характеристика нормативного закріплення статусу менеджера. Конституційне закріплення статусу менеджера. Закріплення статусу менеджера в актах законодавства України. Концепції правосуб'єктності статусу менеджера. Правоздатність менеджера. Дієздатність менеджера. Деліктоздатність менеджера. Функціональні аспекти управлінської діяльності менеджера. Управлінські ролі менеджера. Підготовка менеджерів в Україні. Нормативні акти, що регламентують організацію взаємодії і повноважень. Документація та документальне забезпечення діяльності підприємства (організації). Порядок складання та оформлення основних видів службових документів.

Тема 6. Поняття, ознаки та види прав менеджера. Поняття суб'єктивних прав менеджера. Види суб'єктивних прав менеджера. Поняття гарантій прав менеджера. Види гарантій прав менеджера. Періодизація законодавчого закріплення прав менеджера. Поняття та система міжнародних джерел загальновизнаних прав менеджера. Загальна декларація прав людини як джерело загальновизнаних прав менеджера. Міжнародні пакти про права людини як джерело загальновизнаних прав менеджера. Договори ООН з прав людини: Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації по відношенню до жінок (1979 рік); Конвенція про права дитини (1989 рік); Конвенція проти катувань та інших жорстоких нелюдських чи принижуючих гідність видів поведінки і покарання (1984 рік); Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації (1965 рік), Міжнародна конвенція про захист прав всіх працівників мігрантів та членів їх сімей (1990 рік), Декларація про ліквідацію всіх форм релігійної нетерпимості (1981 рік), Декларація про права розумово відсталих осіб (1971 рік). Поняття та система регіональних джерел загальновизнаних прав менеджера.

Тема 7. Соціальні права менеджера. Поняття та види соціальних прав менеджера. Право на освіту. Поняття, зміст, гарантії здійснення. Право на працю. Поняття, зміст, гарантії здійснення. Право на відпочинок. Поняття, зміст, гарантії здійснення. Право на участь у професійній спілках. Поняття, зміст, гарантії здійснення. Право на страйк. Поняття, зміст, гарантії здійснення. Право на соціальний захист. Поняття, зміст, гарантії здійснення. Право на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї. Поняття, зміст, гарантії здійснення. Право на житло. Поняття, зміст, гарантії здійснення. Права на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування. Поняття, зміст, гарантії здійснення.

Тема 8. Адміністративний захист соціальних прав менеджера. Законодавство у сфері соціального захисту. Моделі соціального захисту. Функції соціального захисту. Види інструментів захисту соціальних прав менеджера та їх співвідношення між собою. Адміністративне оскарження. Підстави та порядок

подання скарги. Процедура розгляду та вирішення справи за скаргою. Можливі наслідки розгляду скарги. Державний контроль в сфері захисту прав менеджера.

Тема 9. Судовий захист соціальних прав менеджера. Зміст принципу «права на судовий захист». Основні властивості судової форми захисту соціальних прав. Право на судовий захист: поняття та форми реалізації. Підстави реалізації права на звернення в суд. Способи захисту соціальних прав менеджера у суді. Проблеми доступу до судового захисту.

Тема 10. Міжнародний захист соціальних прав менеджера. Захист соціальних прав менеджера універсальними міжнародними організаціями: загальна характеристика. Регіональні міжнародні механізми захисту соціальних прав менеджера: поняття та види. Європейський суд з прав людини (ЄСПЛ): поняття, порядок утворення, склад та внутрішня структура. Право на звернення до ЄСПЛ. Умови прийнятності індивідуальних заяв до розгляду в ЄСПЛ. Юридична природа рішень ЄСПЛ. Виконання рішень ЄСПЛ.

Тема 11. Особливості регулювання правовідносин у сфері спорту в Україні. Джерела формування спортивного права як засобу регулювання правовідносин у сфері спорту в Україні. Врегулювання законодавства України у сфері спорту (професійного, аматорського, студентського, дитячого-юнацького, учнівського, спорту вищих досягнень, масового спорту, спорту осіб з інвалідністю та ветеранів тощо). Впровадження міжнародних спортивних стандартів у спортивній сфері України. Забезпечення (закріплення і гарантування) правового статусу спортсменів, тренерів та інших учасників спортивної діяльності. Сфера правового регулювання діяльності фізкультурно-спортивних об'єднань і відомств. Захист інтелектуальної власності у сфері спортивної діяльності.

Тема 12. Нормативно-правова база фізичної культури і спорту. Закони України “Про освіту” (від 05.09.2017 № 2145-VIII); “Про внесення змін до деяких законів України щодо підтримки дитячо-юнацького спорту та фізичного виховання дітей” (від 19.05.2015 № 453-VIII); “Про фізичну культуру і спорт” (від 24.12.1993 № 3808-XII). Укази Президента України Указ Президента України від 18.05.2019 № 286/2019 “Про Стратегію національно-патріотичного виховання”. Постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України. Накази Міністерства освіти і науки України. Накази Міністерства молоді та спорту України. Державний комітет України з питань фізичної культури і спорту.

Тема 13. Суб'єкти та об'єкти спортивних правовідносин. Суб'єктами правовідносин можуть бути як фізичні, так і юридичні особи з відповідною правосуб'єктністю, а також держава: 1) фізичні особи з необмеженими можливостями; 2) фізичні особи з обмеженими можливостями. У цих категоріях виокремлюють такі підвиди: – фізичні особи, що є професійними спортсменами; – фізичні особи, що є спортсменами аматорами; – фізичні особи, які тимчасово реалізують приватні інтереси в галузі фізичної культури та спорту. Юридичних осіб класифікують на такі види: – суб'єкти публічної адміністрації; інші юридичні особи публічного права; – юридичні особи приватного права.

Залежно від характеру та видів спортивних правовідносин виокремлюють такі об'єкти: 1) матеріальні блага, які беруть участь у фізкультурно-спортивному обігу, зокрема фізкультурно-оздоровчі та спортивні товари (послуги), споруди й інші об'єкти спорту, спортивні призи і нагороди; 2) нематеріальні блага, пов'язані з фізичною культурою та спортом, наприклад, ділова репутація спортсмена або спортивної команди, клубу, зображення спортсмена, фірмове найменування спортивної організації, товарні знаки і знаки обслуговування (спортивна символіка), телевізійні права на спортивні заходи тощо; 3) дії суб'єктів спортивного права в різних сферах, а також фізкультурно-спортивні роботи і послуги, їх результати.

Тема 14. Документальне юридичне забезпечення діяльності фізкультурно-спортивних організацій. Класифікація і форма документів. Номенклатура справ. Правила складання і юридичне оформлення ділової документації. Види службових документів (організаційні, розпорядливі, довідково-інформаційні). Систематизація виконаної службової документації. Типові інструкції з діловодства. Порядок прийому й відправки документів. Документи постійного і тимчасового терміну зберігання. Правила зберігання і порядок подання справ у архів.

Тема 15. Правова характеристика діяльності спортивних менеджерів. Діяльність спортивного менеджера як керівника, організатора, адміністратора спортивної організації в процесі виконання професійних обов'язків потребує використання (застосування) правового інструментарію. Специфіка становища спортивного менеджера як різновиду посадових осіб полягає в тому, що він здійснює владно розпорядчу діяльність у межах організації і, відповідно до соціальних ролей, виконуваних основною організаційною ланкою виробничо-господарської сфери, виступає водночас у трьох іпостасях: а) як представник юридичної особи; б) як представник колективу працівників; в) як керівник адміністрації. Управлінські рішення менеджера спортивної організації займають центральне місце в системі організаційно-правових елементів управління. Виступаючи розпорядником матеріальних, фінансових засобів, вирішуючи кадрові питання, питання морального і матеріального заохочення, притягнення до дисциплінарної відповідальності, менеджер наділений усіма необхідними правами для впливу як на кожного окремого члена трудового колективу, так і на діяльність усього колективу.

Тема 16. Документальне забезпечення праці спортивного менеджера. Визначення поняття «документ». Види документів та їх класифікація. Управлінська документація. Розпорядчі документи (накази з особового складу). Облікові документи (особові справи, трудові книжки, табель обліку робочого часу). Допоміжні документи (заяви, характеристики, резюме, анкети). Документування та документальне забезпечення діяльності спортивної організації. Методи контролю за станом документального забезпечення управління. Уніфікація управлінських документів. Стандартизація управлінських документів. Правові підстави для прийняття розпорядчих документів.

Тема 17. Правовий аспект відповідальності менеджера. Відповідальність є однією з визначальних ознак менеджерської діяльності. Відповідальність відображає правовий аспект відповідальності менеджера, що регулюється певними правовими нормами та низкою обов'язків. Юридичну відповідальність прийнято розділяти на дисциплінарну, адміністративну, цивільно-правову, кримінальну. Дисциплінарна відповідальність у вигляді догани та звільнення застосовують за порушення трудової дисципліни. Застосувати дисциплінарне стягнення до менеджера вправі тільки власник або уповноважений ним орган, який прийняв його на роботу (обрав, затвердив і призначив на посаду). Дисциплінарне стягнення застосовують не пізніше одного місяця з дня виявлення порушення і не пізніше шести місяців з дня вчинення. Підставою для притягнення до кримінальної відповідальності є вчинення менеджером такої дії або бездіяльності, яке Кримінальний кодекс України вважає злочином. Злочинність діяння визначається наявністю складу злочину.

Тема 18. Посадова інструкція менеджера спортивного клубу. Загальні положення. Менеджер спортивного клубу належить до категорії керівників і повинен знати: Положення Закону України «Про фізичну культуру і спорт», інші нормативно правові документи. Основи фінансово-господарської діяльності. Профіль, спеціалізацію та особливості структури спортивного клубу. Основи економіки, організації праці та управління. Порядок розробки та укладання господарських договорів. Основи ділового адміністрування. Основи трудового законодавства. Правила та норми охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії та протипожежного захисту. Посадові обов'язки. Права та відповідальність.

Тематика практичних занять

Номер і назва теми дисципліни	Назва теми практичних занять	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання/ повторний курс
Тема 1. Право як регулятор суспільних відносин	Право як регулятор суспільних відносин	2	-
Тема 2. Правове регулювання роботи з людськими ресурсами	Правове регулювання роботи з людськими ресурсами	2	-
Тема 3. Правові основи менеджменту персоналу	Правові основи менеджменту персоналу	2	-
Тема 4. Правові основи управлінської діяльності	Правові основи управлінської діяльності	2	-
Тема 5. Правовий статус менеджера організацій	Правовий статус менеджера організацій	2	2
Тема 6. Поняття, ознаки та види прав менеджера	Поняття, ознаки та види прав менеджера	2	2

Тема 7. Соціальні права менеджера	Соціальні права менеджера	4	2
Тема 8. Адміністративний захист соціальних прав менеджера	Адміністративний захист соціальних прав менеджера	2	2
Тема 9. Судовий захист соціальних прав менеджера	Судовий захист соціальних прав менеджера	2	2
Тема 10. Міжнародний захист соціальних прав менеджера	Міжнародний захист соціальних прав менеджера	2	2
Тема 11. Особливості регулювання правовідносин у сфері спорту в Україні	Особливості регулювання правовідносин у сфері спорту в Україні	4	2
Тема 12. Нормативно-правова база фізичної культури і спорту	Нормативно-правова база фізичної культури і спорту	4	-
Тема 13. Суб'єкти та об'єкти спортивних правовідносин	Суб'єкти та об'єкти спортивних правовідносин	4	-
Тема 14. Документальне юридичне забезпечення діяльності фізкультурно-спортивних організацій.	Документальне юридичне забезпечення діяльності фізкультурно-спортивних організацій.	4	2
Тема 15. Правова характеристика діяльності спортивних менеджерів	Правова характеристика діяльності спортивних менеджерів	4	2
Тема 16. Документальне забезпечення праці спортивного менеджера	Документальне забезпечення праці спортивного менеджера	4	2
Тема 17. Правовий аспект відповідальності менеджера	Правовий аспект відповідальності менеджера	4	2
Тема 18. Посадова інструкція менеджера спортивного клубу	Посадова інструкція менеджера спортивного клубу	4	2
Всього годин:		52	24

Завдання для самостійної роботи студентів

Номер і назва теми дисципліни	Завдання по темам	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання/ повторний курс
Тема 1. Право як регулятор суспільних відносин	Систематизація та конспектування опрацьованого матеріалу. Підготовка до практичного заняття	6	10

Тема 2. Правове регулювання роботи з людськими ресурсами	Систематизація та конспектування опрацьованого матеріалу. Підготовка до практичного заняття	6	8
Тема 3. Правові основи менеджменту персоналу	Опрацювання теоретичних аспектів та правових основ менеджменту персоналу. Есе за темою.	6	8
Тема 4. Правові основи управлінської діяльності	Систематизація та конспектування опрацьованого матеріалу. Презентація за темою заняття.	6	10
Тема 5. Правовий статус менеджера організацій	Систематизація та конспектування опрацьованого матеріалу. Підготовка до практичного заняття.	6	8
Тема 6. Поняття, ознаки та види прав менеджера	Конспект за планом, який студент розробив самостійно. Підготовка до практичного заняття.	6	8
Тема 7. Соціальні права менеджера	Опрацювання та вивчення рекомендованої літератури. Підготовка до практичного заняття.	6	8
Тема 8. Адміністративний захист соціальних прав менеджера	Робота з інформаційними ресурсами. Презентація за темою заняття.	6	8
Тема 9. Судовий захист соціальних прав менеджера	Опрацювання теми з використанням матеріалів судових справ.	6	8
Тема 10. Міжнародний захист соціальних прав менеджера	Робота з науковою літературою. Підготовка до практичного заняття. Есе за темою.	6	8
Тема 11. Особливості регулювання правовідносин у сфері спорту в Україні	Систематизація та конспектування опрацьованого матеріалу. Підготовка до практичного заняття.	6	8
Тема 12. Нормативно-правова база фізичної культури і спорту	Вивчення та конспектування нормативно-правової бази. Підготовка до практичного заняття	6	10
Тема 13. Суб'єкти та об'єкти спортивних правовідносин	Опрацювання та вивчення рекомендованої літератури. Підготовка до практичного заняття.	6	10

Тема 14. Документальне юридичне забезпечення діяльності фізкультурно-спортивних організацій.	Робота з документами. Підготовка до практичного заняття. Презентація за темою.	6	8
Тема 15. Правова характеристика діяльності спортивних менеджерів	Систематизація та конспектування опрацьованого матеріалу. Підготовка до практичного заняття.	6	8
Тема 16. Документальне забезпечення праці спортивного менеджера	Конспект за планом, який студент розробив самостійно. Підготовка до практичного заняття.	6	8
Тема 17. Правовий аспект відповідальності менеджера	Написання есе на тему заняття з використанням прикладів. Підготовка до практичного заняття.	6	8
Тема 18. Посадова інструкція менеджера спортивного клубу	Законспектувати приклади посадових інструкцій. Підготовка до практичного заняття	6	8
Всього годин		108	152

Очікувані результати навчання з дисципліни: формування визначених освітньо-професійною програмою загальних компетентностей, зокрема здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. Застосовувати знання у практичних ситуаціях, генерувати нові ідеї, спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен: **знати:**

- визначення права, ознаки та принципи права;
- склад правовідносин;
- види джерел права;
- закономірності організації управлінської праці;
- нормативно-правову базу, яка регулює діяльність менеджерів організації;
- ознаки фізичних та юридичних осіб;
- поняття та види юридичної відповідальності;
- правові засади розробки, укладення та виконання колективних договорів і угод.

Вміти:

- працювати з законами, підзаконними актами та навчальною літературою, що пов'язані з їх професійною діяльністю;
- розрізняти поняття фізична та юридична особа, суб'єкти підприємницької та інвестиційної діяльності, кримінальна та адміністративна відповідальності, а також інформація, конкуренція тощо;
- застосовувати юридичну термінологію та інструментарій;

- орієнтуватись у реаліях сучасного політико-правового устрою держави;
- застосовувати знання в практичній діяльності, тобто визначати той нормативно-правовий акт, який вирішить ту чи іншу практичну ситуацію;
- складати та оформлювати документи: організаційно-розпорядчі, з особового складу, з господарської та зовнішньоекономічної діяльності тощо.

Перелік програмних результатів навчання, яких досягають під час вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми «Менеджмент у спортивній діяльності» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за предметною спеціальністю 073 «Менеджмент»

Шифр	Програмні результати навчання (ПРН)
ПРН 1	Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні
ПРН 6	Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.
ПРН 10	Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації.
ПРН 12	Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації
ПРН 15	Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

Порядок оцінювання результатів навчання з дисципліни.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни формується з урахуванням результатів поточного контролю та екзамену.

Протягом семестру здобувач вищої освіти може отримати максимальну кількість балів – 100 як суму балів за результатами поточного контролю на практичних заняттях та під час консультацій науково-педагогічних працівників з тем, на які не передбачено аудиторних годин (для студентів заочної форми навчання) або в установленому порядку з тем, заняття з яких було пропущене здобувачем вищої освіти. Використовуються такі форми поточного контролю та розподіл балів, які може отримати студент за тему:

Номер і назва теми практичних занять	Засоби оцінювання	К-сть балів за тему
Тема 1. Право як регулятор суспільних відносин	Доповіді на задану тему та їх обговорення	5
Тема 2. Правове регулювання роботи з людськими ресурсами	Презентації на задану тему та їх обговорення	5
Тема 3. Правові основи менеджменту персоналу	Доповіді та презентації на задану тему та їх обговорення. Есе	6

Тема 4. Правові основи управлінської діяльності	Доповіді та презентації на задану тему та їх обговорення	5
Тема 5. Правовий статус менеджера організацій	Доповіді на задану тему. Тестування.	6
Тема 6. Поняття, ознаки та види прав менеджера	Доповіді та презентації на задану тему та їх обговорення. Есе	6
Тема 7. Соціальні права менеджера	Доповіді та презентації на задану тему та їх обговорення	5
Тема 8. Адміністративний захист соціальних прав менеджера	Доповіді на задану тему та їх обговорення. Експрес контроль.	6
Тема 9. Судовий захист соціальних прав менеджера	Тестування. Презентації на задану тему та їх обговорення	6
Тема 10. Міжнародний захист соціальних прав менеджера	Доповіді та презентації на задану тему та їх обговорення	5
Тема 11. Особливості регулювання правовідносин у сфері спорту в Україні	Доповіді та презентації на задану тему та їх обговорення. Есе	6
Тема 12. Нормативно-правова база фізичної культури і спорту	Доповіді та презентації на задану тему та їх обговорення.	5
Тема 13. Суб'єкти та об'єкти спортивних правовідносин	Тестування. Доповіді на задану тему та їх обговорення	6
Тема 14. Документальне юридичне забезпечення діяльності фізкультурно-спорт. організацій.	Доповіді та презентації на задану тему та їх обговорення.	5
Тема 15. Правова характеристика діяльності спортивних менеджерів	Доповіді на задану тему та їх обговорення. Есе.	6
Тема 16. Документальне забезпечення праці спортивного менеджера	Доповіді та презентації на задану тему та їх обговорення.	5
Тема 17. Правовий аспект відповідальності менеджера	Презентації на задану тему та їх обговорення. Експрес контроль	6
Тема 18. Посадова інструкція менеджера спортивного клубу	Тестування. Доповіді на задану тему та їх обговорення	6
Всього:		100

Лектор під час завершення лекції з теми дисципліни знайомить здобувачів вищої освіти з відповідними завданнями для самостійної роботи та темами практичних занять.

Перед початком практичного заняття науково-педагогічний працівник ознайомлює здобувачів вищої освіти із формами поточного контролю та кількістю балів які вони можуть отримати. Під час завершення заняття кожному присутньому здобувачу вищої освіти оголошується кількість отриманих ним балів. Основне завдання студента: показати вміння визначити актуальність теми, проаналізувати та систематизувати досліджуваний матеріал, поєднати його з сучасними

викликами. На основі вивченої теми студент повинен показати вміння робити висновки, висловлювати власну думку та критично мислити.

Здобувач вищої освіти, який протягом семестру отримав менше 34 балів, до екзамену не допускається, і може в установленому порядку пройти повторне вивчення цієї дисципліни.

Екзамени проводяться у порядку, визначеному у Положенні про організацію освітнього процесу в університеті.

Інструменти та обладнання. Мультимедійне обладнання, комп'ютерні презентації, енциклопедична та довідникова література.

Рекомендовані джерела інформації

Основна література:

1. Берlach А. І. Правознавство: підручник / А. І. Берlach, С. С. Бичкова, Д. О. Карпенко, [та ін.], Київський нац. ун-т внутрішніх справ . – 2-ге вид., доп . – К.: Правова єдність, 2009. – 790 с.
2. Бойко І. С. Порівняльне правознавство: навч. Посібник / І. С. Бойко, Б. В. Бабін; Одеська нац. морська акад. – 2-вид., випр. та доп. – Одеса: Фенікс, 2011. – 151 с.
3. Зайчук О. В. Теорія держави і права: Академічний курс: підруч. / О. В. Зайчук, Н. М. Оніщенко. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 688 с.
4. Правовий статус менеджера: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. В. Павленко, В. Л. Павленко; за заг. ред. А. М. Подоляки. – К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2012. – 326 с.
5. Правове забезпечення управлінської діяльності: практикум / авт. кол.: М. І. Наньєва, А. О. Гудзь, О. В. Корнілова. Одеса: НУ "ОЮА", 2021. – 58 с.
6. Адміністративне право України: підручник / За заг. ред. д.ю.н., проф. Коломосьць Т.О. Київ : «Істина», 2008.
7. Менеджмент: навчально-методичний посібник для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» / уклад.: О. В. Овсієнко. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. – 144 с.
8. Мічуда Ю. П. Сфера фізичної культури і спорту в умовах ринку: закономірності функціонування та розвитку / Ю. П. Мічуда. – К. : Олімпійська л-ра, 2007. – 215 с.
9. Виноградський М. Д., Виноградська А. М., Шканова О. М. Організація праці менеджера / Навчальний посібник//Рекомендовано Міністерством освіти і науки України. Київ «Центр учбової літератури». – 2012. – 504 с.

Додаткова література:

1. Лавренюк О. Проблеми правового регулювання відносин у сфері спорту. Юридичний вісник. 2018. № 4. С.100–104.
2. Олійник М. О. Скрипник А. П. Правові основи організації та управління фізичною культурою, спортом і туризмом в Україні. Х.: Харківський державний інститут фізичної культури, 2000. – 292 с.
3. Заярний О. Суб'єкти спортивних правовідносин. // Юридичний вісник України. 2011. № 52. – 110 с.

4. Приходько І. І., Мудрик В. І. Стратегічний менеджмент розвитку сфери фізичної культури та спорту в Україні. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2010. № 3. С. 134–138.
5. Козіна М. В. Стан правового регулювання діяльності спортсменів як суб'єктів трудового права в Україні/ за ред. М. В. Козіна. Форум права. 2013. №3. С. 307–311.
6. Олійник М. В., Башта І. І. Міжнародний досвід боротьби з корупційними ознаками у спорті. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції: наук. збірник. 2019. Вип.2. С. 171–175.
7. Дутчак М. В. Підготовка фахівців з менеджменту і управління спортом для всіх у зарубіжних країнах: Педагогіка, психологія та медико-біол. пробл. фіз. виховання і спорту: зб. наук. пр. / за ред. С.С. Єрмакова. Х.: ХДАДМ, 2009. № 3. С. 43–48.
8. Жданова О. М., Чеховська Л. Я. Управління сферою фізичного виховання і спорту: навч. посіб. / О. М. Жданова, Л. Я.Чеховська.- Дрогобич.: Коло, 2009. – 224 с.
9. Ткалич М. О. Спортивні клуби як учасники цивільних правовідносин: дис. канд. юрид. наук. Одеса, 2010.
10. Довгань Л. Є., Ведута Л. Л., Мохонько Г. А. Технології управління людськими ресурсами: навч. посібник. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 512 с.
11. Москалик Г. Ф. Правове забезпечення управлінської діяльності менеджера: теоретичний аспект. Полтава: ТОВ «АСМІ», 2001. С. 43–45.
12. Пижова М. О., Пижов О. М. Спорт як особлива сфера зайнятості: деякі питання. Збірник наукових праць «Науковий вісник публічного та приватного права». К: Науково-дослідний інститут публічного права. Вип. 1. 2024. С. 21–24.

Електронні ресурси:

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://goo.gl/3dK6Yt>
2. Закони України:
 - [«Про освіту» \(від 05.09.2017 № 2145-VIII\);](#)
 - [«Про фізичну культуру і спорт» \(від 24.12.1993 № 3808-XII\).](#)
3. Домашня сторінка Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України <http://idpnan.org.ua>